

بهمن ماه ۱۳۹۲

چرا قرآن معجزه است

حسین مقیسه^۱

چکیده:

اگر معجزه بودن قرآن ثابت شود، بخش زیادی از مسیر معرفت اصیل وناب وزلال وحیانی، پیموده شده و در میدان رقابت ایده ها وتفکرات مدعی هدایت ونجات؛ برگ برنده بزرگی در اختیار تفکر اسلامی قرار می گیرد و برای انسانهای دارای انصاف وتقوای پذیرش دریچه معرفتی نجات بخش وبا اطمینانی گشوده خواهد شد.

این نوشته برآن است که با توجه به مسأله تحدی وهموارد طلبی قرآن از یک سو و جمع شواهد وقرائن مختلف به مثابه روشی معقول ومنطقی، از سوی دیگر می توان بدین مهم دست یافت ودر هر دو مورد مباحث ومصادیق ومواردی را ارائه نموده. تحدی به فصاحت وبلاغت، به مثابه روشی متداول در عصر نزول ونیز محتواها که احساس قدسی ومعنوی آدمی را بر می انگیزد وبا زدودن غفلت وغرور، فطرت و روح الهی انسان را متجلی می کند. از دیگر سو ورود قرآن به مباحث علمی، عرفانی، تاریخی و... در کنار امی ودرس ناخوانده بودن پیامبر ص و در آن غوغای حاکمیت جهل وخرافات، نداشتن حتی یک مورد، نظری ضد علم ودانش وعقل که هر انسان جویای حق و واقع را متقاعد می نماید.

۱- استاد یار، دانشکده الهیات وادیان، دانشگاه شهید بهشتی

بهن ماه ۱۳۹۲

مقدمه

پیروان تمام ادیان و مذاهب که به لحاظ آماری اکثر قریب به اتفاق انسانها هستند در یک نکته متفق اند و آن ارتباط زمین و آسمان، خلق و خالق و طبیعت و ماوراء طبیعت است. خداوند پیامها و تکالیفی را در راستای نجات و سعادت انسان، توسط فرشتگان بر پیامبران و از طریق آنان به سایر انسانها رسانده است. تصور این که تنها انسانهای معاصر انبیاء دارای تکالیف و مسؤولیت بوده اند و نسلهای بعدی بشر فاقد تکلیف شرعی اند و اوامر و نواهی الهی فقط ناظر به مخاطبان مستقیم و مشافهان به همان خطابات بوده است، تصوری غلط و نادرست است که دردانش اصول فقه به عنوان بحثی مقدماتی به آن پرداخته می شود. انسان ها در گستره تاریخ، در داشتن تکلیف و مسؤولیت، با انسانهای معاصر پیامبران، شریک و یکسان اند. هرچند کم و کیف تکالیف به حسب مصالح و مفاصد به تفاوت شریعت ها، متفاوت بوده است " لکل جعلنا منکم شرعاً و منهاجا. مائده-۴۸"

از سوی دیگر مردم به حکم عقل و فطرت انسانی خود در برابر ادعاهای پیام آوری و واسطه گری پیامبران از آنان دلیل می خواسته اند پیامبران هم روی سه مطلب برای قانع کردن مردم تکیه می کرده اند

۱- انطباق آموزه ها، پیامها و تعالیم خود با عقل و فطرت و درک و دریافت های اولیه، زلال و ناب انسانی. مثلاً فطرت یگانه پرستی و یکتا گرایی: فاقم وجهک للدين حنیفا فطره الله التي فطر الناس علیها. روم-۳۰... و ما لی لا اعبد الذی فطرنی والیه ترجعون ءأتخذ من دونه آلهة... انی اذا لفی ضلال مبین. یس-۲۲. ءأرباب متفرقون خیر ام الله الواحد القهار یوسف-۴۹. ضرب الله مثلا رجلا فیه شرکاء متشاکسون. و رجلا سلما لرجل هل یتویان مثلا... الزمر- ۲۹. ایمان دوستی و تنفر از ناسپاسی و کفر: ... ولكن الله حبیب الایمان وزینه فی قلوبکم و کره الیکم الکفر و الفسوق و العصیان اولئک هم الراشدون . حجرات-۷ و...

۲- نخواستن اجر و پاداش مادی و دنیوی از مردم. و ما اسألکم علیه من اجر ان اجری الاعلی رب العالمین. بقره ۱۰۹ و ۱۲۷ و ۱۴۵ و ۱۶۴ و ۱۸۰. ان اجری الاعلی الله. یونس ۱۰ و هود ۲۹ و ۵۱. وجاء من اقصا المدینة رجل یسعی قال یا قوم اتبعوا المرسلین اتبعوا من لا یسألکم اجرا وهم مهتدون . یس ۲۰. وقال رجل مؤمن من آل

بهن ماه ۱۳۹۲

فرعون یکتا ایمانه أتقتلون رجلا ان یقول ربی الله وقد جاءکم بالبینات من ربکم وان یکم کاذبا فعلیه کذبہ وان یک صادقاً یصیبکم بعض الذی یعدکم ان الله لا یهدی من هو مسرف کذاب. غافر، ۲۸. بر اساس این آیات، پذیرش دعوت انبیاء به دنیای مخاطبان نشان ضرر نمی زد آنان را نسبت به آسیب ها و ضررهای یقینی یا احتمالی، آگاه می نمودند و از این طریق نفع و سود دنیا و آخرت را به آنها می دادند نه اینکه چیزی از آنها بگیرند.

۳- نشان دادن معجزه یعنی عملی که از هیچ کس در آن زمان ساخته نباشد و همه در برابر آن عاجز و نا توان باشند.

تقوای پذیرش

این سه عامل، انسانهای زیادی را متقاعد و قانع می نموده. البته انسانهایی را که به تعبیر قرآن **تقوای پذیرش** داشته اند (ذلک الکتاب لا ریب فیہ هدی للمتقین) زیرا تا مرحله ای از تقوا در وجود انسان نباشد، از هدایتیهای انبیاء و کتب آسمانی بهره مند نخواهد شد. این مرحله از تقوا که شرط لازم هدایت است همان تسلیم بودن در برابر حق است و پذیرش آنچه مطابق عقل و فطرت باشد. به تعبیری که در تفسیر المیزان ذیل این آیه آمده:

...ثم إن الهدایة الثانیة لما کانت بالقرآن فالهدایة الأولى قبل القرآن و بسبب سلامة الفطرة... المیزان فی تفسیر القرآن، ج ۱، ص: ۴۵

کسانی مورد هدایت الهی قرار می گیرند که در خودشان قابلیت لازم را ایجاد کرده باشند این حقیقت مهم و اساسی که همان داشتن تقوای پذیرش باشد به قول علامه طباطبائی در آیات متعددی تأکید شده:

و من الدلیل علی أن هذه الهدایة الثانیة من الله سبحانه فرع الأولى، آیات كثيرة کقوله تعالی: «يُتَّبَتُّ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَ فِي الْآخِرَةِ»: إبراهيم - ۲۷. و قوله تعالی: «يا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَ آمِنُوا بِرَسُولِهِ يُؤْتِكُمْ كِفْلَيْنِ مِنْ رَحْمَتِهِ وَ يَجْعَلْ لَكُمْ نُوراً تَمْشُونَ بِهِ»: الحديد - ۲۸. و قوله تعالی: «إِنْ تَنْصَرُوا لِلَّهِ يَنْصُرْكُمْ وَ يَتَّبَتُّ أقدامكم»: محمد ص - ۷.

بهمن ماه ۱۳۹۲

و قوله تعالى: «وَ اللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ»: الصف - ۷. و قوله تعالى: «وَ اللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الفَاسِقِينَ»: الصف - ۵. إلى غير ذلك من الآيات همان

طبق تقسیم بندی تفسیر نمونه

افراد فاقد ایمان دو گروه اند: گروهی که در جستجوی حق اند و این مقدار از تقوا در دل آنها وجود دارد که هر جا حق را ببینند پذیرا می‌شوند.

گروه دیگر افراد لجوج و متعصب و هوا پرستی که نه تنها در جستجوی حق نیستند بلکه هر جا آن را بیابند برای خاموش کردنش تلاش می‌کنند.

مسلم قرآن و هر کتاب آسمانی دیگر تنها به حال گروه اول مفید بوده و هست و گروه دوم از هدایت آنها بهره‌ای نخواهند گرفت.

زمین شوره‌زار هرگز سنبل بر نیارد، اگر چه هزاران مرتبه باران بر آن بیارد.

سرزمین وجود انسانی نیز تا از لجاجت و عناد و تعصب پاک نشود، بذر هدایت را نمی‌پذیرد، و لذا خداوند می‌فرماید: قرآن هادی و راهنمای متقیان است. تفسیر نمونه، ج ۱، ص: ۶۹

یعنی علاوه بر "فاعلیت فاعل" "قابلیت قابل" نیز شرط است، هم در هدایت تکوینی و هم در هدایت تشریحی

با این پیش درآمد، معجزه اگر نگوییم مهم ترین اما از مهم ترین عوامل متقاعد کننده انسانهای متعادل و معمولی در برابر انبیاء بوده است.

اعجاز قرآن

بهمن ماه ۱۳۹۲

می دانیم که معجزات انبیاء در زمانها و مکانهای خاصی صورت گرفته و از طریق اسناد تاریخی باید بدانها پی برد. در این میان تنها قرآن کریم است که مدعی اعجاز فرا زمانی و فرا مکانی است و هیچ کتاب آسمانی دیگری چنین ادعایی ندارد. اگر این ادعا ثابت شود امتیاز منحصر به فردی است که حقانیت اسلام و پیامبر را کاملاً آشکار میکند. اما چگونه می توان این ادعا را ثابت کرد؟

به نظر می رسد دو راه برای رسیدن به این مقصد پیمودنی باشد یکی تحدی و همآورد طلبی خود قرآن و دیگری جمع آوری موارد و مصادیق و شواهد و قرآئن مختلف که همان وجوه و جنبه های اعجاز قرآن از جمله اعجاز علمی است. البته این وجوه مختلف اعجاز هر کدام طریق مستقلی برای اثبات اعجاز قرآن به حساب می آید اما با نگاه محتاطانه، مجموعه آنها در کنار هم، راهی برای حصول اطمینان عقلی و یقین و باور قلبی، محسوب شده:

۱- تحدی

قرآن در چندین مرحله و گاهی با ادبیاتی تحریک آمیز همآورد طلبی نموده

در یک مرحله آوردن کتابی مانند قرآن را مطرح می کند. قل لئن اجتمعت الانس والجن علی ان یأتوا بمثل هذا القرآن لا یأتون بمثله و لو کان بعضهم لبعض ظهیرا. اسراء- ۸۸. در مرحله دوم و نشان دادن ناتوانی و عجز بیشتر آنان ده سوره مانند سوره قرآن طلب می کند. ام یقولون افتراه قل فأتوا بعشر سور مثله مفتریات و ادعوا من استطعتم من دون الله ان کنتم صادقین فالم یتجیبوا لکم فاعلموا انما انزل بعلم لله... هود- ۱۴. در مرحله سوم تنها یک سوره می خواهد تا نهایت ضعف و ناتوانی آنان را آشکار نماید و اتفاقاً لحن این مرحله تند تر و تحریک آمیز تر هم هست. وان کنتم فی ریب مما نزلنا علی عبدنا فأتوا بسورة من مثله و ادعوا شهدائکم من دون الله ان کنتم صادقین فان لم تفعلوا ولن تفعلوا فاتقوا النار التي وقودها الناس والحجارة اعدت للكافرين . بقره- ۲۳ و در جایی دیگر . ام یقولون افتراه قل فأتوا بسورة من مثله و ادعوا من استطعتم من دون الله ان کنتم صادقین. یونس-

بمهر ماه ۱۳۹۲

۳۸. ودر آخرین مرحله تعبیر سوره نیاورده وگفتاری نظیر قرآن را مطرح نموده. ام يقولون تقوله بل لا يؤمنون فليأتوا بحديث مثله ان كانوا صادقين. طور-۲۴.

به تعبیر المیزان واژه حدیث در این آیه، شامل مراحل سه گانه پیشین یعنی یک سوره، ده سوره و قرآن کامل می شود.

و أما قوله «فَلْيَأْتُوا بِحَدِيثٍ مِثْلِهِ» فكأنه تحد بما يعم التحديات الثلاثة السابقة فإن الحديث يعم السورة و العشر سور و القرآن كله... الميزان في تفسير القرآن، ج ۱۰، ص: ۱۶۹

هر چند ظاهر آیه شریفه مطابق است با آنچه تفسیر مجمع البیان در مورد این آیه می آورد که مثله یعنی مثل القرآن :

«أَمْ يَقُولُونَ تَقْوَلُهُ» أى افتعل القرآن و تكذبه من تلقاء نفسه و التقول تكلف القول و لا يقال ذلك إلا فى الكذب «بَلْ لا يُؤْمِنُونَ» أى ليس الأمر كما زعموا بل ثبت أنه من عند الله و لكنهم لا يصدقون بذلك عنادا و حسدا و استكبارا ثم ألزمهم سبحانه الحجة تحداهم فقال «فَلْيَأْتُوا بِحَدِيثٍ مِثْلِهِ» أى مثل القرآن و ما يقاربه فى نظمه و فصاحته و حسن بيانه و براعته «إِنْ كَانُوا صَادِقِينَ» فى أنه تقوله محمد ص فإذا لم يقدرُوا على الإتيان بمثله فليعلموا أن محمدا ص لم يتقوله من تلقاء نفسه بل هو من عند الله تعالى. مجمع البیان فى تفسير القرآن، ج ۹، ص: ۲۵۴.

تحدی وهماورد طلبی قرآن یا ناظر است به نظریه صرفه که غیر از متکلمان معتزلی و اشعری اهل سنت مانند ابراهیم نظام (مقالات الاسلامیین، ابوالحسن اشعری، ج ۱، ص ۲۷۱ و شرح المقاصد، تفتازانی، ج ۲، ص ۱۸۴) جاحظ (الحيوان، ج ۴، ص ۸۹) ابواسحق نصیبی (تمهید الاصول، شیخ طوسی، ص ۳۳۴) ابواسحق اسفرائینی (شرح المواقف، جرجانی، ج ۸، ص ۲۴۹) ابن حزم اندلسی (الفصل، ابن حزم، ج ۳، ص ۲۸)، بزرگانی از شیعه نیز، اعجاز قرآن را در صرفه دانسته اند از جمله شیخ مفید دانشمند برجسته و صاحب نام و صاحب نظر شیعه که

بهارن ماه ۱۳۹۲

کلام شیعه در استواری خود، به او وامدار است (اوایل المقالات، شیخ مفید، ص ۳۱) سید مرتضی علم الهدی عالم بزرگ و متکلم قدرتمند شیعه (الذخیره فی علم الکلام، سید مرتضی، ص ۳۷۸) ابو الصلاح حلبی دانشمند و متکلم معروف شیعه (تقریب المعارف، حلبی، ص ۱۰۶) ابن سنان خفاجی دانشمند ادیب و شاعر شیعه مذهب (سرالفصاحه، ابن سنان خفاجی، ص ۸۹) و... تمامی این بزرگان اعجاز عمده و اصلی قرآن در آیات تحدی را همان صرفه دانسته اند. متفکر بزرگ شیعه خواجه نصیر الدین طوسی در تجرید الاعتقاد چنین آورده: واعجاز القرآن قیل لفصاحته وقیل لاسلوبه وفصاحته وقیل للصرفه والکل محتمل (کشف المراد فی شرح تجرید الاعتقاد، ص ۳۵۷) و علامه حلی نیز در شرح سخن محقق طوسی، نظر او را تأیید می نماید.

بنا بر این، این نظریه چنان که برخی القاء نموده و می نمایند نظریه ای سخیف و بی ریشه نبوده و نیست و قابل توجه و بررسی است و شاید اگر نه تمام، دست کم بخشی از حقیقت را واجد باشد.

اما منظور از صرفه این است که مردم نتوانسته و نمی توانند با قرآن معارضه کنند یا به خاطر این که خداوند از مردم سلب داعی می کند و آنها را از اندیشیدن در این باره منصرف می کند. این معنای از صرفه به نظام و ابو اسحق اسفراینی نسبت داده شده (شرح المواقف، جرجانی، ج ۸، ص ۲۴۶) یا بدین جهت که خداوند علمی را که مردم برای معارضه با قرآن به آن احتیاج دارند از آنها سلب می کند و آنها را از آن علوم خالی می کند. این معنا از صرفه را سید مرتضی و ابو الصلاح حلبی اختیار کرده اند (الذخیره، سید مرتضی، ص ۳۸۰) و (تقریب المعارف، ابو الصلاح حلبی، ص ۱۰۷)

البته قائلان به صرفه ادله ای هم برای اثبات نظرشان آورده اند و کامل ترین آنها در کلمات سید مرتضی دیده می شود (الذخیره، صص ۳۷۹ و ۳۸۱ و ۳۸۵ و ۴۰۱ و ۴۰۲) و در ضمن از شبهات و اشکالاتی که در مورد این نظریه گفته شده یا به ذهن می رسیده پاسخ داده. جهت مطالعه بیشتر در این زمینه، از جمله کتاب " بررسی نظریه صرفه در اعجاز قرآن " از آقای یعقوب جعفری منبع خوبی است.

بهمن ماه ۱۳۹۲

ویا مراد از تحدی قرآن، ناظر به نظریه صرفه نباشد بلکه مراد از تحدی هم‌آورد طلبی متعارف برای پیامبر باشد و این که مخالفان و دیگر اندیشان، با تمام وجود به میدان مبارزه می آیند واز تمام توان خود استفاده می کنند ولی به نتیجه نمی رسند و مثل ومانند قرآن را نمی توانند بیاورند. نه سلب داعی می شوند و نه سلب علوم مورد نیاز شان در این عرصه، اما نمی توانند.

این نظر را تعداد بیشتری از بزرگان عامه و خاصه تأیید می کنند و غالب مفسران و عالمان علوم قرآن از پیشینیان و معاصران بر این نظراند و نظریه صرفه را صائب و درست نمی دانند.

مثل و نظیر قرآن که بدان تحدی شده، فصاحت و بلاغت ادبی و رعایت ظرائف و لطائف زبان عربی همراه با علو و استحکام معنا و بر کنار بودن از ضعف و کژوی و سستی و مطالب موهون و ضد عقل و ضد علم و خلاف فطرت است. یعنی تمام وجوهی که برای اعجاز ذکر نموده اند را شامل می شود.

داوران این عرصه

تشخیص این ویژگی ها و خصوصیات، توسط آحاد انسانهای عاقل و دارای فطرت معتدل انسانی و بی غرض صورت می گیرد که غالبا برای اطمینان بیشتر، به متخصصان رشته های مربوطه مراجعه می کنند یعنی ادیبان آشنا با ریزه کاریهای ادبی و نیز فیلسوفان و عارفان و دانشمندان انسان شناس .

چنانکه اعجاز علمی قرآن را دانشمندان شاخه های علوم مربوطه می فهمند و اعجاز تشریحی و قانونگذاری را حقوق دانان و قانون شناسان بهتر درک می کنند و...

شهادت و گواهی متخصصان علوم، برای عامه مردم که دارای آن تخصص نیستند، حجیت و اعتبار عقلی و عرفی دارد نظیر همه مواردی که در رفع حوائج و نیازها، غیر متخصص به متخصص مراجعه می کند و به تشخیص او اعتماد عرفی و عقلی و حتی شرعی می نماید- دلیل عمده تقلید از مجتهد و فقیه در حوزه فروع فقهی و دینی، همین حکم عقل به لزوم تبعیت غیر متخصص از متخصص است. بنا بر این اگر متخصصان در موارد مربوطه، بی

بهمن ماه ۱۳۹۲

نظیر بودن قرآن را اذعان نمایند برای دیگرانی هم که به صورت موردی وبا درک جزئیات قادر به تشخیص نباشند، حجت و معتبر خواهد بود.

با این همه چنان که اشاره شد، اعجاز و الهی بودن قرآن برای عموم مردم تا حدود زیادی قابل درک و دریافت است و مراد از آیات پیشین که با عنوان آیات تحدی شناخته می شوند بیش از این نیست که خداوند حجت را تمام می کند، نه دعوا دارد، نه مجادله می کند و نه اصرار دارد که انسان به زور ایمان بیاورد، که اگر می خواست، راه های بسیار آسان تر و بهتری داشت. از شأن خدایی او هم به دور است که با آفریده های خود، وارد مبارزه شود. فقط دلیل و برهان و استدلال آورده تا بهانه آنان را پاسخ دهد که:

اگر می گوئید پیامبراز جانب ما نیست، و این سخنان را از خودش در آورده، شما هم نظیر آن را از خودتان در بیاورید تا معلوم کنید که او از جانب ما نیست و دروغ می گوید. ولی اگر نتوانستید، بدانید که او از جانب ماست.

این نکته ظریف و فاخر را نیز نباید از نظر دور داشت که بنا نیست در این دنیا پرده ها کنار برود و غیب این عالم تبدیل به شهادت گردد و گرنه مجالی برای انتخاب و آزمایش باقی نخواهد ماند در حالی که فلسفه اصلی خلقت این عالم کسب کمال اختیاری به برکت اختیار و انتخاب و محاسبات و مرجحات عقلی و انسانی است. امور به گونه ای تنظیم شده که ایمان به غیب صدق کند. **الم ذلک الکتاب لا ریب فیه هدی للمتقین الذین یومنون بالغیب** اول سوره بقره . و غالباً این معنی در جایی صدق می کند که راه بهانه جویی باز باشد . **وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَمَعَهُمْ عَلَى الْهُدَىٰ ۗ فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْجَاهِلِينَ انعام - ۲۵**

ولو شاء ربك لآمن من في الأرض كلهم جميعا أفأنت تكره الناس حتى يكونوا مؤمنين يونس - ۹۹

وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ لَجَعَلَ النَّاسَ أُمَّةً وَاحِدَةً هود - ۱۱۸ ...

بهمن ماه ۱۳۹۲

۲- جمع شواهد و قرائن

اگر انسان طالب حقیقت، وجوه مختلف اعجاز را برای اطمینان و یقین به خدایی بودن قرآن، کافی نبیند و نداند، دست کم می تواند همه آنها را به عنوان مجموعه شواهد و قرائن اطمینان بخش و یقین آور، در نظر آورد. با توجه به این مجموعه از شواهد، شاید رسیدن به نتیجه چندان مشکل نباشد:

- اظهار نظر قرآن در بسیاری از مسائل علمی، سیاسی، اجتماعی، اخلاقی، عرفانی، فلسفی، روانشناسی و... و علی رغم پیشرفتهایی که در این حدود ۱۵ قرن گذشته رخ داده هیچ موردی از کشفیات قطعی بشر آشکارا و به طور روشن، آموزه ها و دستاوردهای قرآن را نقض ورد نکرده.

- شگفتی های ادبی قرآن که با توجه به محیط نزول و فرهنگ حاکم بر آن، در حد اعجاز تلقی شده و بحث اعجاز ادبی قرآن دست کم از قرن دوم هجری در کتابهای "مجاز القرآن" ابو عبیده معمر بن مثنی و کتاب "معانی القرآن" یحیی بن زیاد فراء قابل پیگیری است و آثار فراوانی در این زمینه در اختیار است.

- امتیاز ویژه قرآن در مباحث عرفانی و معارف بلند و عمیق توحیدی که به تعبیر امام خمینی حتی فلاسفه بزرگ یونان مثل ارسطو و افلاطون نیز از رسیدن به آنها عاجز بودند. مسائلی مانند زنده بودن همه موجودات جهان و حقایق توحیدی که در آیات ششگانه سوره حدید و نیز سوره توحید: قل هو الله احد... آمده که به حسب روایت، برای متعمقان آخر الزمان نازل شده. این جامعیت قرآن در هدایت و معارف بلند توحیدی از مهم ترین وجوه اعجاز قرآن و بسیار بالاتر از وجه اعجاز ادبی آن است و اختصاصی به عرب زبانان نیز ندارد " تفسیر سوره حمد، صحیفه امام خمینی "

- امی و درس نا خوانده بودن پیامبر به اعتراف دوست و دشمن. بی تردید صدور چنان سخنانی از انسانی که نوشتن هم نمی دانسته معجزه است.

- مواردی از اعجاز علمی قرآن یعنی بیان اسراری از آفرینش نظیر:

بهمن ماه ۱۳۹۲

آیات ۱۳ و ۱۴ سوره مومنون در مورد چگونگی ایجاد و تکون جنین انسانی

آیه ۴۳ سوره نور در چگونگی شکل گرفتن تگرگ

آیه ۳۰ سوره انبیاء در دو مورد نظریه بیگ بنگ و انفجار اولیه کاینات و نیز منشأ حیات بودن آب نسبت به هر موجود زنده ای

آیه ۸۸ سوره نمل در مورد حرکت وضعی و انتقالی زمین و حرکت و جابجایی منطقه ای و موضعی کوهها و موارد دیگری از این قبیل.

در مراکزی مانند پژوهشکده اعجاز قرآن دانشگاه شهید بهشتی و انجمن اعجاز علمی قرآن به صورت علمی و منصفانه، ادعاهایی که در زمینه اعجاز علمی قرآن وجود دارد را بررسی می کنند و صحیح و سقیم و درست و نادرست آنها را به بحث و تبادل نظر متخصصان رشته های دانشگاهی مرتبط می گذارند و طبعاً آثار و برکات زیادی هم داشته و دارد.

- مواردی از اخبار غیبی نسبت به گذشته های قبل از نزول قرآن که از دسترس مردم عصر نزول خارج بوده و احیاناً آثاری از آن حوادث، قرنهای پس از خبر دادن قرآن، توسط دانشمندان و محققان مختلف، کشف و تأیید شده نظیر طوفان نوح ع که در جنگ جهانی اول قطعاتی از بقایای کشتی نوح با نوشته هایی بر آن که نشان دهنده حقانیت اسلام است کشف شده و تفصیل واقعه در کتاب " علی و پیامبران " از حکیم سیالکوتی آمده.

- اخبار غیبی نسبت به حوادثی که بعداً رخ داده نظیر:

آیات اول سوره روم و پیروزی رومی ها بر ایران

آیات ۴۴ و ۴۵ سوره قمر خبر شکست کفار در جنگ بدر مدتها قبل از وقوع آن جنگ

بهمین ماه ۱۳۹۲

خبر از مرگ ابولهب وهمسرش در حال کفر وشرک در سوره تبت یدا ابی لهب وتب.

آیه ۲۷ سوره فتح خبر از فتح مکه وبه اسلام گرویدن مردم: لقد صدق الله رسوله الروئیابالحق...

خبر از ناتوانی بشر در مقابله با قران که در آیات تحدی پیشین گذشت.

نتیجه

به نظر می رسد علاوه بر تحدی قرآن، اگر چنانکه گذشت، تک تک این موارد را هم دلیل وحجتی جداگانه برای راه یابی به حقانیت قرآن وبشری نبودن آن در نظر نگیریم، مجموعه آنها در کنار یکدیگر وبه عنوان جمع شواهد وقرائن، می تواند انسان منصف وجویای حق را به نتیجه لازم برساند ومعجزه بودن قرآن را آشکار نماید.

منابع

۱-علامه طباطبائی، المیزان فی تفسیر القرآن.

۲-طبرسی، مجمع البیان فی تفسیر القرآن.

۳-ابوالحسن اشعری مقالات الاسلامیین

۴-جاحظ الحیوان، ج

۵-شیخ طوسی، تمهید الاصول

۶-، جرجانی، شرح المواقف، ج ۸

۷-ابن حزم، الفصل، ج ۳

دومین همایش ملی اعجاز قرآن

بهمن ماه ۱۳۹۲

- ۸- شیخ مفید، اوایل المقالات
- ۹- سید مرتضی، الذخیره فی علم الکلام
- ۱۰- حلبی، تقریب المعارف
- ۱۱- ابن سنان خفاجی، سرالفصاحه
- ۱۲- علامه حلی، کشف المراد فی شرح تجرید الاعتقاد
- ۱۳- جرجانی، شرح المواقف، ج ۸
- ۱۴- سید مرتضی، الذخیره
- ۱۵- ابو الصلاح حلبی، تقریب المعارف
- ۱۶- یعقوب جعفری، بررسی نظریه صرفه در اعجاز قرآن
- ۱۷- امام خمینی، تفسیر سوره حمد
- ۱۸- حکیم سیالکوتی، علی و پیامبران